

Д.А. ЦВЕТОВ

*Дмитро Анатолійович Цветов, аспірант
Донецького національного університету імені
Василя Стуса*

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ З ОДНИМ УЧАСНИКОМ: ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО СТАТУСУ

На сьогодні господарські організації корпоративного типу взагалі і товариства з обмеженою відповідальністю (далі – ТОВ) зокрема відіграють значну роль як у світовій, так і в національній економіці. ТОВ з одним учасником – відносно нове явище для нашої правової системи і його поява зумовлена політикою держави, розвитком ринкових відносин та потребами сучасного суспільства. Ця форма організації та ведення бізнесу вже давно закріплена в законодавстві таких країн, як Франція, Німеччина, Іспанія, Швейцарія, Данія, Великобританія, США та інші. Цей тип існування ТОВ є привабливим для іноземних інвесторів. Кількість таких ТОВ стрімко збільшується і за привабливістю для тих, хто має бажання займатися підприємницькою діяльністю, конкурує з приватним підприємством, яке раніше було найбільш поширеною організаційно-правовою формою ведення бізнесу, але водночас зростає і кількість невирішених проблем, які виникають у засновників (учасників) таких суб'єктів господарського обороту.

Правовою основою регулювання правового статусу ТОВ з одним учасником є Господарський, Цивільний, Податковий кодекси тощо. У цих документах відсутні положення, безпосередньо спрямовані на регулювання функціонування таких товариств, проте певна частина їх норм становить законодавчу основу статусу господарських товариств з одним учасником. Відповідно до ст. 114 Цивільного кодексу України господарське товариство, крім повного і командитного, може бути створено однією особою, яка стає його єдиним учасником. Товариством з одним учасником може бути лише господарське товариство, що належить до об'єднання капіталів, оскільки у ньому майновий елемент є домінуючим.

Серед спеціальних законів, які регулюють відносини у сфері створення, діяльності, управління та припинення ТОВ з одним учасником, можна назвати Закони України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» (далі – Закон про ТОВ та ТДВ), «Про господарські товариства», «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» та інші нормативно-правові акти. Разом із тим до недоліків правової основи можна віднести неврегульованість окремих питань, зокрема щодо корпоративного управління цими організаціями, корпоративних відносин тощо. Незважаючи на те, що правова основа регулювання діяльності таких корпоративних підприємств, як ТОВ, вже достатньо сформована, все ж вона далеко не завжди відповідає вимогам господарської практики. Основоположні нормативні акти, які регулюють такі правовідносини, мають чимало недоліків, що особливо гостро проявили себе під час виникнення та вирішення корпоративних конфліктів.

Загальним питанням та проблемам щодо правового статусу суб'єктів господарської діяльності приділяли увагу В.К. Мамутов¹, Г.Л. Знаменський², В.С. Щербина³ та інші науковці. Певну наукову цінність для розробки проблематики правового статусу ТОВ з одним учасником представляють праці авторів, присвячені дослідженню окремих аспектів правового статусу ТОВ взагалі (В.А. Белова⁴, В.М. Кравчука⁵, Д.В. Ломакіна⁶, А.В. Смітюха⁷, А.В. Урюжникової⁸, Р.С. Фатхутдінова⁹). Питаннями, пов'язаними з особливостями правового статусу ТОВ з одним учасником, займалися Т.В. Блашук¹⁰, А.Р. Гук¹¹, І.В. Спасибо-Фатєєва¹² та інші автори, але в цілому ця тема залишається малодослідженою, а проблемні питання ТОВ з одним учасником обговорювалися лише поряд із загальними питаннями функціонування ТОВ та досі залишаються невирішеними. Крім того, у зв'язку з набранням чинності Закону про ТОВ та ТДВ, істотною зміною господарського законодавства, яке не принесло очікуваної чіткості у вирішенні питань стосовно ТОВ з одним учасником, відсутністю однакової правозастосовної практики, а також з урахуванням недостатньої наукової розробки порушених питань є підстави стверджувати про об'єктивну необхідність їх подальшого дослідження. Наведене вище вказує на актуальність заявленої теми дослідження, метою якого є аналіз норм чинного законодавства та судової практики щодо правового статусу ТОВ з одним учасником, надання пропозицій щодо вдосконалення законодавства у цій сфері.

У правовій доктрині існують численні класифікації юридичних осіб за різними критеріями. Одним із таких критеріїв є розподіл за характером прав засновників по відношенню до юридичної особи. За цим критерієм юридичні особи поділяються на унітарні та корпоративні. Згідно з положенням ч. ч. 3–5 ст. 63 Господарського кодексу України¹³ (далі – ГК України) залежно від способу утворення (заснування) та формування статутного капіталу в Україні діють підприємства – унітарні та корпоративні. Як зазначає А.В. Смітюх, подібний поділ вважається простим, але формулювання ст. 63 ГК України має серйозну ваду – невизначеність предмета і критеріїв класифікації, що призводить на практиці до можливості створення «маргіналь-

них» підприємств, які концептуально не вписуються до передбачених законом правових форм, що свідчить про необхідність переосмислення зазначеної класифікації. Так, унітарне підприємство створюється одним засновником, який виділяє необхідне для того майно, формує відповідно до закону статутний капітал, не поділений на частки (паї), затверджує статут, розподіляє доходи, безпосередньо або через керівника, який призначається (обирається) засновником, керує підприємством і формує його трудовий колектив, вирішує питання реорганізації та ліквідації підприємства. Унітарними є підприємства державні, комунальні, підприємства, засновані на власності об'єднання громадян, релігійної організації або на приватній власності засновника (ч. 4 ст. 63 ГК України). Корпоративне підприємство утворюється, як правило, двома або більше засновниками за їх спільним рішенням (договором), діє на основі об'єднання майна та/або підприємницької чи трудової діяльності засновників (учасників), їх спільного управління справами, на основі корпоративних прав, у тому числі через органи, що ними створюються, участі засновників (учасників) у розподілі доходів та ризиків підприємства. Корпоративними є кооперативні підприємства, підприємства, що створюються у формі господарського товариства, а також інші підприємства, в тому числі засновані на приватній власності двох або більше осіб (ч. 5 ст. 63 ГК України).

Унітарні юридичні особи – це такі юридичні особи, засновники яких не стають їх учасниками і не набувають в них права членства. Корпорації (або корпоративні юридичні особи) – юридичні особи, засновники (учасники) яких мають право участі (членства) в них і формують вищий орган управління. У зв'язку з участю в корпоративній організації її учасники набувають корпоративні права і обов'язки по відношенню до створеної юридичної особи. Корпорація – це юридична особа, відокремлена від учасників, які входять до її складу¹⁴. Як зазначається в юридичній літературі, унітарні організації і корпорації – це не організаційно-правові форми юридичних осіб, а родові поняття для визначених груп юридичних осіб¹⁵. Таким чином, корпорації засновані на членстві, відповідно їх учасники мають корпоративні права і обов'язки. В унітарних підприємствах немає членства і, відповідно, відсутні корпоративні права та обов'язки. Права участі в корпорації (корпоративні права) мають грошову оцінку і є майном, яке належить учаснику корпорації на праві власності.

Ця класифікація за правами засновників (учасників) по відношенню до юридичних осіб впливає на:

- порядок прийняття рішення про заснування підприємства;
- частку у майні підприємства, якщо воно ліквідується;
- у ряді випадків – на розподіл відповідальності між підприємством – не власником та його засновником – власником¹⁶.

В основі цієї класифікації лежить поділ підприємств на такі, що створюються одним засновником виключно за його волею, та двома і більше засновниками – за їх домовленістю. Але, якщо такий поділ є актуальним для державних підприємств, казенних підприємств тощо і вони є унітарними підприємствами в чистому вигляді, то стосовно ТОВ з одним засновником (учасником) виникають питання. Якщо критерієм класифікації є фактично кількість засновників, то ТОВ з одним учасником можна вважати унітарним підприємством. Але системний аналіз положень ст. ст. 63, 111, 113 ГК України свідчить про інше: закон відніс їх до корпоративних підприємств.

Як бачимо, традиційно господарські товариства (ТОВ у тому числі) прийнято вважати організаціями корпоративного типу, що створюються і діють у складі декількох осіб та мають відокремлене майно, поділене на частки відповідно до кількості засновників (учасників). Управління діяльністю таких товариств зазвичай здійснюється за допомогою спеціальних органів або безпосередньо учасниками товариства.

ТОВ з одним учасником, враховуючи положення закону щодо того, що корпоративне підприємство утворюється, як правило, двома або більше засновниками, є винятком із цього загального правила та не зважаючи на кількісний склад учасників, відносяться не до унітарних, а до корпоративних. Хоча етимологія слова «унітарний», яке походить від лат. *unitus* – єдиний, може викликати сумніви, належність до підприємств корпоративного типу підтверджується тим, що права участі в ньому оформлюються у вигляді частки в статутному капіталі товариства. Сукупність визначеним чином оформлених прав участі в таких комерційних корпораціях утворює відповідно статутний капітал господарського товариства. Майно корпорації відокремлене від майна учасника. Корпорація є власником цього майна, яким розпоряджається через свої органи. У будь-якому разі поділ підприємств на унітарні і корпоративні в тому вигляді, в якому він закріплений в ГК України, викликає питання.

Поява такої форми юридичної особи, як ТОВ з одним учасником, у законодавстві країн з розвинутою економікою пояснюється науковцями як потреба в концентрації капіталу та обмеженні фінансових ризиків. Коли достатньо великий капітал зосереджується у окремої фізичної особи, зникає потреба об'єднувати капітал з іншою особою, оскільки потім власник цього капіталу буде вимушений шукати шляхи отримання домінуючого становища¹⁷. Більш того, зазвичай така особа і бажає саме обмежити свої підприємницькі ризики, щоб у випадку понесення збитків не втратити все своє майно. Розв'язанню цього завдання сприяла б поява нової форми у вигляді ТОВ з одним учасником.

До прийняття нового Закону про ТОВ та ТДВ управління ТОВ з одним учасником відбувалося таким же чином, як і у ТОВ з двома або більше учасниками. Абсолютно справедливо з цього приводу зауважував А.Р. Гук, що «абсурдом є скликання загальних зборів учасників, оскільки всі рішення приймаються єдиним учасником». Недосконала система управління ТОВ з одним учасником сприяла виникненню спорів між учасником і товариством. Так, господарським судом Одеської області 23 березня 2015 р. розглянуто справу за позовом ОСОБА_1 до ТОВ «Трансстроймонтаж ЛТД» про визнання недійсними рішень загальних зборів

учасників товариства в особі єдиного учасника ТОВ «Трансстроймонтаж ЛТД». Позовні вимоги обґрунтовані наступним: ТОВ «Трансстроймонтаж ЛТД» створене на підставі рішення загальних зборів і позивач став одноособовим учасником відповідача із часткою у статутному капіталі відповідача в розмірі 100 %, що дорівнює 100 % голосів на загальних зборах учасників відповідача. Проте були проведені загальні збори учасників відповідача, на яких, зокрема, розглядалися питання, пов'язані із юридичною особою – Малим підприємством «Гурман» у вигляді ТОВ, одним з учасників якого є відповідач. Позивач зазначав, що йому стало відомо про нібито присутність на них відповідача та голосування ним з усіх питань порядку денного «За», а також про особистий і власноручний підпис протоколу, в якому зафіксовано рішення, що нібито приймалися на загальних зборах учасників відповідача. Однак позивач стверджував, що він як одноособовий учасник відповідача не скликав зазначені загальні збори учасників відповідача ані особисто, ані через представника, також він не вимагав від виконавчого органу (директора) відповідача скликання зазначених загальних зборів учасників відповідача.

При цьому позивач стверджував, що взагалі не був повідомлений про скликання зазначених загальних зборів учасників відповідача; не був присутній на загальних зборах учасників відповідача ані особисто, ані через представника, не розглядав питання порядку денного даних загальних зборів учасників відповідача, не голосував із вказаних питань порядку денного ані особисто, ані через представника, не приймав рішення з питань порядку денного цих загальних зборів учасників Товариства ані особисто, ані через представника, не підписував протокол цих загальних зборів учасників відповідача та будь-які пов'язані з цим документи ані особисто, ані через представника. При цьому позивач посилався на положення п. 9.2.1. Статуту відповідача, за яким позивач повинен був бути повідомлений про проведення загальних зборів учасників відповідача персонально із зазначенням часу і місця проведення зборів та порядку денного, повідомлення мало бути зроблено не менш як за 30 днів до скликання загальних зборів учасників відповідача. Разом із тим відповідно до п. 9.2.3. Статуту відповідача не пізніше як за сім днів до скликання загальних зборів учасників відповідача позивач мав ознайомитись з документами, внесеними до порядку денного. Крім того, позивач вказував, що відповідно до п. 9.4.1. Статуту відповідача загальні збори учасників відповідача вважаються повноважними, якщо на них присутні учасники (представники учасників), що володіють у сукупності більш як 60 % голосів. З огляду на вказане, позивач з урахуванням того, що йому належить 100 % голосів від їх загальної кількості, вважає зазначені загальні збори учасників відповідача за відсутністю на них позивача неповноважними, що тягне за собою визнання недійсними рішень, що були ними прийняті. Тим більше, відповідно до положень Статуту відповідача, рішення на загальних зборах учасників відповідача повинні були прийматися простою більшістю голосів методом голосування, що неможливо з огляду на відсутність позивача на цих загальних зборах учасників відповідача. З огляду на вказане позивач вважав, що рішення загальних зборів учасників відповідача, повинні бути визнані судом недійсними.

Господарський суд Одеської області у цій справі дійшов наступних висновків. Так, згідно з протоколом загальних зборів, вони відбулися в присутності позивача (100 % голосів) та директора ТОВ «Трансстроймонтаж ЛТД» Ш. Відтак, у протоколі зазначено, що на зборах присутній єдиний учасник, що володіє 100 % голосів, і збори вважаються правомочними. Згідно з вказаним протоколом загальних зборів ТОВ «Трансстроймонтаж ЛТД» на порядок денний були винесені в тому числі такі стратегічні питання, як: 1) про зміну директора МП «Гурман» у вигляді ТОВ; 2) про вихід зі складу учасників МП «Гурман» у вигляді ТОВ; 3) про укладання договору про відступлення частки у статутному капіталі МП «Гурман» у вигляді ТОВ; 4) про надання повноважень директору товариства представляти інтереси товариства на загальних зборах учасників МП «Гурман» у вигляді ТОВ, підписати протокол та реєстр загальних зборів учасників товариства, договір купівлі-продажу частки у статутному капіталі та інші. Так, за результатами перелічених вище питань згідно із вказаним протоколом загальних зборів учасників ТОВ «Трансстроймонтаж ЛТД» останніми були прийняті наступні рішення: змінити директора МП «Гурман» у вигляді ТОВ (а саме звільнити з посади директора товариства ОСОБА_1); вийти ОСОБА_1 зі складу учасників МП «Гурман» у вигляді ТОВ на підставі укладання договору про відступлення частки у статутному капіталі; укласти договір про відступлення частки у статутному капіталі; виступити ОСОБА_1 представником на загальних зборах учасників МП «Гурман» у вигляді ТОВ з усіх питань порядку денного та підписати протокол та реєстр присутніх цих зборів; уповноважити директора товариства Ш. представляти інтереси товариства на загальних зборах учасників МП «Гурман» у вигляді ТОВ, підписати протокол та реєстр загальних зборів учасників товариства, договір купівлі-продажу частки у статутному капіталі. У реєстрі загальних зборів в особі єдиного учасника ТОВ «Трансстроймонтаж ЛТД» зазначається, що позивач – ОСОБА_1 присутній на оспорюваних зборах. У судовому засіданні доведено твердження позивача про те, що ним як одноособовим учасником товариства не скликались зазначені загальні збори учасників відповідача ані особисто, ані через представника, також ним не вимагалось від виконавчого органу (директора) відповідача скликання зазначених загальних зборів учасників відповідача. Поряд із тим судом з'ясовано, що слідчим Слідчого відділу ОМУ ГУМВС України в Одеській області до Єдиного реєстру досудових розслідувань були внесені відомості про те, що невстановлені особи, підробивши статутні документи МП «Гурман» у вигляді ТОВ, заволоділи часткою у статутному капіталі цього товариства, яка раніше належала ТОВ «Трансстроймонтаж ЛТД», та розпочато досудове розслідування.

З огляду на встановлені судом обставини щодо відсутності позивача на оспорюваних загальних зборах в особі єдиного учасника ТОВ «Трансстроймонтаж ЛТД», судом спростовуються дані протоколу загальних

зборів в особі єдиного учасника ТОВ «Трансстроймонтаж ЛТД» щодо наявності встановленого ст. 60 Закону України «Про господарські товариства» та п. 9.4.1 статуту ТОВ «Трансстроймонтаж ЛТД» кворуму для правомочності зборів. Суд дійшов висновку про порушення прав позивача як учасника товариства, якого не було повідомлено належним чином відповідно до вимог законодавства про проведення оспорюваних загальних зборів учасників ТОВ «Трансстроймонтаж ЛТД». Оскільки він не був повідомлений про проведення загальних зборів, то це унеможливило здійснення позивачем участі в управлінні ТОВ «Трансстроймонтаж ЛТД», одноособовим учасником якого він є. Це свідчить про створення перешкод в реалізації права позивача на участь у загальних зборах учасників товариства, що є порушенням ст. 116 ЦК України, ст. 88 ГК України, ст. 10 Закону України «Про господарські товариства». Враховуючи викладене вище, Господарський суд Одеської області вирішив, що позовні вимоги ОСОБА_1 про визнання недійсними рішень загальних зборів в особі єдиного учасника ТОВ «Трансстроймонтаж ЛТД» підлягають задоволенню¹⁸.

Виникнення подібних конфліктів обумовлювалося недосконалістю і надзвичайною формалізацією законодавства. Дивно виглядала можливість скликання загальних зборів іншою особою, ніж учасником, який володіє 100 % статутного капіталу, встановлення в законодавстві обов'язку повідомлення належним чином такого учасника (фактично самого себе), необхідність дотримання певних термінів, оформлення рішення у вигляді протоколу загальних зборів, тобто все це виглядало як форми «самоконтролю», які не сприяли оперативному та динамічному розв'язанню завдань, що можуть виникати перед суб'єктом господарського обороту. Вбачається, що в ТОВ із одним учасником повинні бути особливості, які сприятимуть спрощенню прийняття рішень таким одноособовим засновником. І новий Закон про ТОВ та ТДВ пішов шляхом розв'язання цих завдань.

Наразі правовий статус такого корпоративного підприємства, як ТОВ з одним учасником, відрізняється від звичайних ТОВ. Особливістю, наприклад, є те, що відповідно до діючого зараз законодавства до ТОВ з одним учасником не застосовуються положення Закону про ТОВ та ТДВ про порядок скликання загальних зборів, їх проведення, прийняття рішень загальними зборами, заочне голосування та прийняття рішень шляхом опитування. Положеннями ст. 37 Закону про ТОВ та ТДВ, яка так і називається – «Особливості проведення загальних зборів учасників товариством, що має одного учасника», встановлюється, що у товаристві, яке має одного учасника, рішення з питань, що належать до компетенції загальних зборів учасників, приймаються таким учасником товариства одноособово та оформлюються письмовим рішенням такого учасника¹⁹.

З урахуванням цієї особливості окремі положення законодавства взагалі не можуть бути застосовані. До таких, зокрема, належить правило ч. 3 ст. 98 Цивільного кодексу України, згідно з яким учасник товариства не має права голосу при прийнятті загальними зборами товариства рішень з питань вчинення з ним правочину та щодо спору між ним і товариством²⁰. Також не підлягають застосуванню норми ст. ст. 32–36 Закону про ТОВ та ТДВ, що встановлюють процедуру організації загальних зборів. А ось інші положення закону повинні застосовуватися з урахуванням особливостей одноосібного вирішення питань, що належать до компетенції загальних зборів. На нашу думку, ТОВ з одним учасником повинні мати ще більш суттєві особливості управління, яких наразі на передбачає чинне законодавство. На практиці цю прогалину намагаються заповнити положеннями, передбаченими у статуті. Але вбачається, що у законодавстві повинні бути встановлені певні межі того, що може регулюватися засновницькими документами.

На підставі аналізу норм чинного законодавства можна виокремити позитивні зміни, що усунули прогалини, які перешкождали нормальній роботі ТОВ з одним учасником, та дійти наступних висновків і пропозицій:

1) норму закону, яка встановлювала положення про те, що ТОВ не може мати єдиним учасником інше господарське товариство, учасником якого є одна особа, скасовано, тобто обмеження щодо можливості бути засновником відсутнє. Раніше ця норма мала імперативний характер і на практиці здебільшого застосовувалася державними реєстраторами при відмові ТОВ з одним учасником у заснуванні нового товариства;

2) вихід учасника з товариства, в результаті якого в товаристві не залишиться жодного учасника, тепер забороняється. Іншими словами, учасник, що володіє 100 % статутного капіталу ТОВ, вже не може вийти з товариства (ст. 24 Закону про ТОВ та ТДВ). До набуття чинності нового Закону про ТОВ та ТДВ в законодавстві не містилося прямої заборони виходу єдиного учасника зі складу товариства і наслідком такого виходу було те, що діяльність вищого органу даного товариства, наділеного виключною компетенцією, паралізувалася;

3) пропонується доповнити ст. 37 Закону про ТОВ та ТДВ ч. 3, в якій закріплювався би механізм реалізації єдиним учасником ТОВ права на управління, вимоги до форми та змісту письмового рішення такого учасника з питань, що належать до компетенції загальних зборів учасників;

4) пропонується встановлення в законодавстві меж щодо можливості регулювання питань правового статусу ТОВ з одним учасником в установчих документах ТОВ.

На підставі вищезазначеного можна резюмувати, що новели нового Закону про ТОВ та ТДВ, з одного боку, усувають протиріччя та прогалини, які були характерні для законодавства до прийняття цього нормативного акта, однак, з другого боку, деякі зміни законодавства викликають не менше запитань. У зв'язку з цим вищезазначені нововведення вимагають наукового аналізу з урахуванням доктринальних розробок і новітньої правозастосовної практики.

- ¹ Хозяйственное право: учебник / В.К. Мамутов, Г.Л. Знаменский, К.С. Хахулина и др. – К.: Юринком Интер, 2002. – 912 с.
- ² Знаменский Г.Л. Хозяйственное законодательство Украины: формирование и перспективы развития / Г.Л. Знаменский. – К.: Наукова думка, 1996. – 63 с.
- ³ Щербина В.С. Суб'єкти господарського права: монографія / В.С. Щербина. – К.: Юринком Интер, 2008. – 264 с.
- ⁴ Корпоративное право. Актуальные проблемы теории и практики / под. общ. ред. В.А. Белова. – М.: Юрайт, 2014. – 678 с.
- ⁵ Особи: фізична особа, юридична особа / за ред. В.М. Кравчука. – Х.: Фактор, 2010. – 640 с.
- ⁶ Корпоративное право: актуальные проблемы: учебник / Д.В. Ломакин, Ф.А. Афаунова, О.И. Гентовт и др.; под. общ. ред. Д.В. Ломакина. – М.: Инфотропик Медиа, 2015. – 256 с.
- ⁷ Смітюх А.В. Корпоративні права та корпоративні паї (частки): теоретико-правові аспекти: монографія / А.В. Смітюх. – Одеса: Фенікс, 2018. – 662 с.
- ⁸ Урюженикова А.В. Правовая природа доли в уставном капитале обществ с ограниченной ответственностью / А.В. Урюженикова // Гражданское право. – 2016. – № 1. – С. 41–45.
- ⁹ Фатхутдинов Р.С. Правовые проблемы уступки доли в уставном капитале общества с ограниченной ответственностью: дисс. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 «Гражданское право; предпринимательское право; семейное право; международное частное право». Государственный университет – Высшая школа экономики / Р.С. Фатхутдинов. – М., 2009. – 210 с.
- ¹⁰ Блащук Т.В. Особливості правового статусу юридичної особи з одним учасником / Т.В. Блащук // Підприємництво, господарство і право. – 2005. – № 12. – С. 3–7.
- ¹¹ Гук А.Р. Органи господарських товариств з одним учасником / А.Р. Гук // Юридичний журнал. – 2006. – № 8. – С. 75.
- ¹² Корпоративні спори : комент. суд. практики / І.В. Спасибо-Фатєєва, В.І. Крат, Н.Ю. Філатова та ін. ; за заг. ред. І.В. Спасибо-Фатєєвої. – Х.: Право, 2018. – 288 с.
- ¹³ Господарський кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. № 436-IV // Офіційний вісник України. – 2003. – № 11. – Ст. 462 (із змінами).
- ¹⁴ Глушецкий А.А. Открытые и закрытые корпорации. Особенности оборота долей в уставном капитале общества с ограниченной ответственностью: правовой и экономический аспекты / А.А. Глушецкий. – М.: Статут, 2017. – 192 с.
- ¹⁵ Шиткина И.С. Корпоративные формы предпринимательской деятельности / И.С. Шиткина // Хозяйство и право. – 2015. – № 11. – С. 6–13.
- ¹⁶ Гражданское право: участники правоотношений: учебное пособие для бакалавров / отв. ред. В.В. Долинская, В.Л. Слесарев. – М.: Проспект, 2017. – 272 с.
- ¹⁷ Лехкодух І.О. Щодо правового статусу господарських товариств з одним учасником / І.О. Лехкодух // Форум права. – 2016. – № 5. – С. 123–129.
- ¹⁸ Рішення господарського суду Одеської області від 23 березня 2015 р. у справі № 916/5035/14. Єдиний державний реєстр судових рішень : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://reyestr.court.gov.ua/Review/43118112> (дата звернення: 17.03.2015).
- ¹⁹ Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Закон України від 6 лютого 2018 р. № 2275-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2018. – № 13. – Ст. 69 (із змінами).
- ²⁰ Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № № 40–44. – Ст. 356 (із змінами).

Резюме

Цветов Д.А. Товариство з обмеженою відповідальністю з одним учасником: особливості правового статусу.

У статті висвітлюються проблеми класифікації підприємств залежно від способу заснування та формування статутного капіталу на унітарні та корпоративні; аналізуються переваги та недоліки нового Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» щодо регулювання правового статусу ТОВ з одним учасником.

Ключові слова: товариство з обмеженою відповідальністю, один учасник, корпоративне підприємство, унітарне підприємство, одноособове рішення, управління корпоративними правами, господарські товариства, статутний капітал.

Резюме

Цветов Д.А. Общество с ограниченной ответственностью с одним участником: особенности правового статуса.

В статье освещаются проблемы классификации предприятий в зависимости от способа учреждения и формирования уставного капитала на унитарные и корпоративные; анализируются преимущества и недостатки нового Закона Украины «Об обществах с ограниченной и дополнительной ответственностью», касающиеся регулирования правового статуса ООО с одним участником.

Ключевые слова: общество с ограниченной ответственностью один участник, корпоративное предприятие, унитарное предприятие, единоличное решение, управление корпоративными правами, хозяйственные общества, уставный капитал.

Summary

Tsvietov D. Limited Liability Company with one Participant: peculiarities of legal status.

The article deals with the problems of classification of enterprises according to the way of establishing and formation of authorized capital on unitary and corporate; the advantages and disadvantages of the new Law of Ukraine “On Limited Liability Companies” concerning the regulation of the legal status of LLC with one participant are analyzed.

Key words: limited liability company, one participant, corporate enterprise, unitary enterprise, sole decision, corporate rights management, business partnerships, authorized capital.